



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1542/2019
04.12.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Радислав Маравић, адвокат из ..., против туженог Предузећа „ВВ“ а.д. из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, удаљења са рада и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 559/17 од 22.03.2017. године, исправљене решењем истог суда Гж1 559/2017 од 07.07.2017. године, у седници већа одржаној дана 04.12.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 559/17 од 22.03.2017. године, исправљена решењем истог суда Гж1 559/2017 од 07.07.2017. године у ставовима другом, трећем, четвртном и петом изреке у односу на тужиљу ББ из ... и у том делу предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби тужиле.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву П1 1092/2010 од 25.10.2016. године, ставовима првим и другим изреке одбијени су, као неосновани, захтеви тужилаца да се пониште, као незаконита, решења директора туженог од 23.10.2006. године којима је тужиоцима отказан уговор о раду, да тужиоце врати на рад и послове које су обављали пре доношења оспореног решења, као и да им накнади трошкове спора. Ставовима трећим и четвртим изреке одбијени су, као неосновани, захтеви тужилаца да се пониште, као незаконита, решења директора туженог број ... и ... од 08.08.2006. године, којима су тужиоци удаљени са рада. Ставом петим изреке обавезани су тужиоци да туженом на име парничних трошкова солидарно исплате износ од 168.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 559/17 од 22.03.2017. године, исправљеном решењем истог суда Гж1 559/2017 од 07.07.2017. године, ставом првим изреке одбијена је, као неоснована, жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда у ставовима трећем и четвртном изреке. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом, другом и петом изреке, тако што су поништена, као незаконита, решења директора туженог од

23.10.2006. године којима је тужиоцима отказан уговор о раду и обавезан је тужени да тужиоце врати на рад, а одбијен је захтев туженог да се обавезу тужиоци на накнаду парничних трошкова у износу од 168.750,00 динара. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да, на име трошкова првостепеног поступка, исплати тужиоцима износ од 318.937,50 динара. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да, на име парничних трошкова насталих у другостепеном поступку, исплати тужиоцима износ од 24.750,00 динара. Ставом петим изреке одбијен је захтев туженог за накнаду парничних трошкова насталих у другостепеном поступку.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, побијајући је у ставовима другом, трећем, четвртм и петом изреке, из свих законских разлога.

Поднеском од 14.07.2017. године тужени је повукао ревизију у односу на тужиоца АА из ..., па је првостепени суд донео решење од 25.09.2017. године којим је констатовано да је ревизија делимично повучена.

Испитујући побијану пресуду, у односу на тужилу ББ из ..., у смислу члана 399. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 125/04, 111/09, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилу је била у радном односу код туженог на пословима примаоца и издаваоца на погону монтажа. Синдикат „ГГ“ је 12.07.2006. године донео одлуку о ступању у штрајк упозорења, а 21.07.2006. године је донео одлуку о ступању у штрајк. Штрајк је отпочео 26.07.2006. године, а као место штрајка одређен је круг туженог, без ближег одређења места на коме ће се одржати.

Пошто је тужилу учествовала у штрајку, тужени је донео решења бр. ... од 08.08.2006. године о удаљењу тужиле са рада почев од 09.08.2006. године, због тога што је поступила супротно члану 18. став 2. Закона о штрајку („Службени лист СРЈ“ број 29/96 и „Службени гласник РС“ број 101/05), односно јер је спречила послодавца да користи и располаже средствима којима послодавац обавља делатност. Утврђено је да тужилу не може да настави рад код туженог због свог понашања учињеног 26.07.2006, 27.07.2006. и 28.07.2006. године, што је довољан разлог за удаљење, у смислу чл.165. и 167. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05) и одлучено је да ће удаљење трајати до окончања поступка дисциплинске одговорности, а најдуже 3 месеца, за које време остварује право у висини 1/3 зараде за месец пре привременог удаљења.

Директор туженог је 23.10.2006. године донео решење о отказу тужилу уговора о раду, на основу чл. 175. став 1. тачка 4. и 179. став 1. тачка 3. Закона о раду, чл. 110. и 111. Појединачног колективног уговора и члана 18. став 2. Закона о штрајку, због учињене повреде радне дужности, услед чега не може да настави рад код послодавца. Ово због тога што је тужилу, као учесник штрајка, током 26, 27. и 28.07.2006. године са осталим штрајкачима блокирала главни колски улаз у круг фабрике туженог и на тај начин онемогућила одвијање саобраћаја и

онемогућила туженог да располаже средствима којима обавља делатност и врши отпрему готове робе и довоз сировина.

Прегледом видео снимка ДД утврђено је да је повремено на капији био већи или мањи број штрајкача, да су неки од њих седели на палетама и картонима у хладовини под дрвећем, да су на великој капији налепљени транспаренти. У даљем току снимка се види камион „ЂБ“ ... испред главне капије за улаз у круг фабрике који се окреће на простору испред велике капије и констатује се да камион није ушао у круг фабрике. На снимку се не уочава тужиља, али је и она, по својим наводима, долазила до капије у групи са осталим штрајкачима.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је оценио да је тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду неоснован. Према датим разлозима, сви штрајкачи који су стајали у непосредној близини капије, па и тужиља, изразили су сагласност да учествују у групи која је, спречавањем саобраћаја у кругу предузећа, вршила притисак на послодавца да испуни захтеве садржане у одлуци о штрајку. Таквим понашањем штрајкачи су манифестовали вољу да послодавца онемогуће да располаже средствима за обављање делатности, а могли су и морали су знати да је овако спроведен штрајк незаконит и да су својим учешћем допринели незаконитости штрајка, па како је тужени упозорио тужиљу на постојање разлога за отказ уговора о раду, сходно чл. 180. и 181. Закона о раду, првостепени суд је оценио да је оспорено решење о отказу уговора о раду законито.

Одлучујући о жалби тужиље, другостепени суд је побијаном пресудом преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду и враћање на рад усвојио.

Основано се наводом ревизије указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 361. став 1. у вези члана 369. став 2. ЗПП, која је учињена у поступку пред другостепеним судом и представља дозвољени разлог за ревизију, према члану 398. став 1 тачка 2. у вези члана 373. став 1. тачка 5. и члана 380. ЗПП.

Штрајк или прекид рада представља Уставом гарантовано основно социјално право. Према одредби члана 61. Устава Републике Србије, запослени имају право на штрајк у складу са законом и колективним уговором. Право на штрајк може бити ограничено само законом, сходно природи или врсти делатности.

Закон о штрајку („Службени гласник РС“ бр. 101/05, 103/12), одредбама члана 14. став 1. прописује да организовање штрајка односно учешће у штрајку под условима утврђеним овим законом не представља повреду радне обавезе, не може бити основ за покретање поступка за утврђивање дисциплинске и материјалне одговорности запосленог и не може за последицу имати престанак радног односа запосленог.

За разлику од учешћа у законитом штрајку, које се не може санкционисати отказом уговора о раду, одредбама члана 18. став 2. Закона о штрајку је

прописано да члан штрајкачког одбора или учесник у штрајку који штрајк организује и води на начин којим се угрожава безбедност лица, имовине или здравља људи или који спречава запослене који не учествују у штрајку да раде, односно онемогућава наставак рада по окончању штрајка или спречава послодавца да користи средства и располаже средствима којима послодавац обавља делатност, чини повреду радне дужности за коју се може изрећи мера престанка радног односа. Наведени отказни разлог, међутим, подразумева да постоји конкретно противправно поступање - индивидуална одговорност запосленог током штрајка, јер учесник штрајка који се понаша по правилима не може сносити одговорност за незаконито поступање других учесника.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 3. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05) прописано је да послодавац може запосленом отказати уговор о раду, ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Пред првостепеним судом је спроведен доказни поступак, између осталог, саслушањем тужиље у својству парничне странке и бројних сведока. Другостепени суд је, без отварања главне расправе, своју одлуку засновао на другачијој оцени исказа тужиље и сведока ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, ЈЈ, КК и ЛЛ, не дајући истовремено и оцену исказа осталих сведока. На такав начин је утврдио да тужиља није учествовала у групи штрајкача која је блокирала капију односно да није спречила послодавца да користи и располаже средствима којима обавља делатност, као што јој је оспореним решењем стављено на терет. Оценио је и да је тужени требало да утврди ко је учествовао у блокади капије, која су возила заустављена, ко их је зауставио и да све то наведе у оспореном решењу о отказу уговора о раду, на који начин тужени није поступио, нити је сходно законској обавези доставио упозорење тужилји са тачно дефинисаном одредбом повреде радне обавезе, због чега је утврдио да је оспорено решење незаконито.

Таквим поступањем другостепени суд је утврдио другачије чињенично стање од оног које је утврдио првостепени суд, без отварања расправе у смислу члана 369. ЗПП. Према оцени Врховног касационог суда, другостепени суд није могао без одржавања главне расправе одлуку засновати на другачијој оцени доказа изведених пред првостепеним судом, односно није могао без извођења доказа пред другостепеним судом извести другачији закључак и на тако утврђеном чињеничном стању засновати своју одлуку.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка тако што ће, имајући у виду наводе тужиље из жалбе, ако нађе да је ради правилног и потпуног утврђења чињеничног стања потребно да се понове већ изведени докази, евентуално у складу са овлашћењем из члана 369. став 2. ЗПП заказати расправу, на којој ће поновним извођењем доказа разјаснити да ли је тужиља својим радњама активно учествовала у спречавању неког возила да уђе у круг предузећа односно да изађе из њега, да ли је спречавала раднике обезбеђења да отворе капију, усмеравала акцију или издавала упутства осталим штрајкачима, и у том смислу оценити да ли су били

испуњени услови из члана 179. став 1. тачка 3. Закона о раду за доношење оспореног решења.

Поред тога ће оценити и да ли је тужила предузимала незаконите радње у смислу правила из члана 18. став 2. Закона о штрајку, имајући у виду да само присуство штрајкача на месту окупљања не може имати за последицу престанак радног односа, нити се може радити о заједничком колективном умишљају учесника штрајка да блокирају капију. Након што правилно и потпуно утврди чињенично стање, значајно за правилну примену материјалног права, другостепени суд ће о жалби тужиле донети нову и закониту одлуку.

Из наведених разлога, одлучено је као у изреци, на основу члана 406. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Љубица Милутиновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић